משל שלוש טבעות

לפני שנים רבות חי במזרח אדם ולו טבעת בעלת ערך לא משוער, אותה קיבל מיד אהובה. היא שובצה באבן לשם שזרחה במאה צבעים נהדרים, והיה לה כוח מיוחד, שעשה את מי שענד אותה אהוב על האנשים והאלים. לא פלא שהאיש הזה במזרח לא הוריד אותה מעולם מאצבעו וגם השתדל לשמור אותה לתמיד בביתו ובמשפחתו.
וכך זה נעשה. הוא נתן את הטבעת לבן האהוב ביותר שלו, וציווה שהבן הזה יתן אותה, בבוא הזמן, גם לבנו האהוב ביותר. וכך הלאה, הבן האהוב ביותר קיבל תמיד את הטבעת, בלי התחשבות בבכורה או תבונה או כל תכונה אחרת. ובכוח הטבעת הוא גם נעשה לראש הבית ובעל הרכוש כולו.
וכך עברה הטבעת במשך דורות מבן לבן, עד שהגיעה בסוף לאבא שהיו לו שלושה בנים, שהיו אהובים עליו במידה שווה. הוא לא ידע איזה מהם הוא אוהב ביותר, ורק מעת לעת, כשהיה עם אחד הבנים ביחידות, פעם עם זה ופעם אחרת עם אחר, נדמה היה לו שלזה צריך להוריש את הטבעת, ולו הוא הבטיח אותה. וכך הבטיח אותה לשלושת הבנים האהובים שלו.
כך זה נמשך זמן רב אך בסוף הגיע זמן מותו ואבא טוב התלבט. כאב לו לאכזב שניים מהבנים, שלהם הבטיח את הטבעת והם סמכו על מילתו. מה לעשות?
בסוף שלח את הטבעת לצורף אמן מעולה, ואמר לו לא לחסוך מאמץ והוצאת, ולהכין עוד שתי טבעות זהות, אבל זהות לגמרי.
הצורף אמן הצליח בכך וכשהחזיר את הטבעות, גם אבא בעצמו לא הצליח להבחין איזו מהן הטבעת המקורית.
שמח מאוד קרא אבא לשלושת הבנים, נתן לכל אחד מהם בנפרד את ברכתו - ואת הטבעת - ונפטר.
וכמובן, מיד אחרי מותו של אבא כל אחד מהבנים הופיע עם הטבעת שלו ורצה להיות ראש הבית

ובעל הרכוש. התחיל ריב, התנגשויות מילוליות, הכל לשווא – לא ניתן היה להבחין בטבעת האמיתית. כי הרי זו הייתה כוונתו של אבא.
בלית בררה הגיעו הבנם לפני שופט. כל אחד נשבע שקיבל את הטבעת מידו של אבא - וכך גם היה! כל אחד נשבע שאבא הבטיח לו להינות מתכונות הטבעת ולהיות לראש הבית - וגם זה היה נכון. כל אחד טען שאבא אהוב לא יכול היה לרמות אותו, ולמרות שהוא אוהב את אחיו היקרים הרי שהם כנראה המנסים לזייף ולשקר ולשנות את רצונו של אבא. והשופט רק צריך לקבוע מי הוא הזייפן.
ואז אמר השופט:
אם לא תציגו לי את אבא שלכם כאן ומיד אגרש אתכם מלפני. מה אתם חושבים? שעלי לפתור את החידות שלכם? או מחכים שהטבעת בעצמה תפתח את פיה?
אבל חכו!
הרי אני מבין שלטבעת תכונה מיוחדת, שעושה את העונד אותה אהוב על אלים ובני-אדם. זה הפתרון!
כי הרי הטבעות המזוייפות לא עושות זאת!
אז נראה את מי מכם אוהבים שני האחרים במיוחד? אנא תגידו! מה? אתם שותקים? הטבעות פועלות רק פנימה? כל אחד אוהב רק את עצמו ביותר?
אם כך שלושתכם רמאים מרומים! שלושת הטבעות שלכם מזוייפות. כנראה הטבעת האמיתית נאבדה, ואבא שלכם הכין את שלושת האלה במקומה.
אבל – אמר השופט – אם תרצו את עצתי, ולא את ההכרעה שלי, לכו! תשאירו את הדברים כפי שהם. כל אחד מכם קיבל את הטבעת מאבא, אז יאמין שהטבעת שלו היא האמיתית. תשתדלו להוכיח זאת בכך שיאהבו אתכם. תאמינו שבכך בא לביטוי כוח הטבעת. כך גם תעבירו את הטבעת לבנים ונכדים שלכם, שיאמינו בכוח הטבעת.
ואולי בעוד אלפי שנים יבוא צאצאיכם לפני שופט חכם ממני. אולי הוא יחליט איזו הטבעת הנכונה, האמיתית.
כך דבר השופט החכם.

***

המשל הוא במקורו מתוך אוסף סיפורים "דאקמרון" מאת ג'. בוקצ'יו (1313 – 1375).
הוא שולב בתוך מחזה שך סופר גרמני ג'. א. לסינג (1729 – 1781) "נתן החכם"
ותורגם מהגרסא הזו.
הוא בא כתשובה של יהודי נתן (מלכיצדק ב"דאקמרון") על שאלתו של סלדין (1138 - 1193)
סולטן מצרים וסוריה, איזו משלושת הדתות, יהודית, מוסלמית או נוצרית היא הדת הנכונה.